

จากทรัพยากรมนุษย์ สู่ทรัพยากรธรรมชาติ

ชัยพจน์ รั้งงาม*

คงต้องยอมรับว่าคุณภาพของคนขึ้นอยู่กับสิ่งที่ได้รับติดตัวมาตั้งแต่เกิด จะเรียกว่าสมองดี (Bright brain) หรือยีนดี (Fine genetics) ก็แล้วแต่ ผมขอใช้คำว่าสิ่งที่ได้ตามธรรมชาติ (Nature) หรือพูดภาษาวัดก็เรียกว่า บุญเก่า คนสั่งสมบุญความดีไว้แต่ชาติปางก่อนก็มาเสวยสุขในภพนี้ ดังนั้นเมื่อเราสอนเด็กบางคนทีฉลาด เขาก็รับได้หมด จำได้ เข้าใจได้ ในเวลาอันรวดเร็ว อย่างนี้ครูสอนคงไม่หนักใจ

เด็กบางคนเกิดมายังไม่ทันครบปี แต่มีพลังในตัวเองอย่างไม่น่าเชื่อ เช่น หนูน้อยเหลียงเหยากุน มีอายุแค่ 7 เดือนแต่สามารถโหนบาร์เดี่ยวได้นานถึง 33.67 วินาที และยังสามารถยืนขาเดี่ยวได้อีกด้วย

หนูน้อยมีน้ำหนัก 7.7 กก. สูงแค่ 66.5 ซม. (มติชนรายวัน 4 กันยายน 2545 หน้า 10)

นี่ก็เป็นตัวอย่างของหนูน้อยมหัศจรรย์ จากเมืองจีนที่เกิดมามีพลังในตัวเอง และเห็นชัดเจน ไม่ต้องไปใช้แบบทดสอบวัด ก็รู้ว่าเด็กคนนี้แข็งแรง เกินคนทั่ว ๆ ไป ตั้งแต่แรกเกิด

แต่ภายหลังจากที่เกิดมาลี้มตาโลกลแล้ว คนจะมีคุณภาพดีหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดู (Nurture) จากบุพการี จากผู้ใหญ่ จากครู และได้อิทธิพลจากเพื่อน สังคม สิ่งแวดล้อม

ถ้าคนเกิดมาด้วยความสมบูรณ์ (Nature) มีคุณภาพและได้รับการเลี้ยงดู (Nurture) ดี คนนั้นถือว่าโชคดีมาก สังคมที่มีแต่คนประเภทนี้ก็เป็นสังคมที่พัฒนา (developed) ส่งผลให้ประเทศชาติ มีแต่ความเจริญรุดหน้าไปเรื่อย ไม่หยุดยั้ง

* หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ราชบุรี

ทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา จนออกมาลืมตาดูโลก และเมื่อได้รับการอบรม สั่งสอนที่ดีอยู่ในสังคมแวดล้อมที่ดี ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญ จะทำให้มนุษย์มีคุณภาพ ชุมชนน่าอยู่ และสังคมประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองต่อไป

แต่ในความจริงหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ ทุกประเทศยังมีคนที่ไม่มีคุณภาพดังกล่าว เราจึงต้องมี ตำรวจ มีทหาร มีศาล และยังมีศาลหลายประเภทเพิ่มขึ้น มีศาลปกครอง มีศาลรัฐธรรมนูญ และยังมีเรือนจำ หลายระดับ หลายประเภทจะมีจำนวนมากหรือน้อยเท่านั้นเอง ทั้งนี้เพราะคนที่ฉลาดกว่าคนอื่น หรือแข็งแรงกว่าคนทั่วไป เมื่อตอนเยาว์วัย ได้รับการอบรม อยู่ในสิ่งแวดล้อมไม่ดี พอโตขึ้นก็อาจเป็นคนเก่ง แต่โกง หรืออาจเป็น เป็นนักเลงหัวไม้ เป็นคนที่ชอบเอาเปรียบคนอื่น

โรงเรียนของเราได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก เพราะเราคุมตัวแปรที่ติดตัวเด็กไม่ได้ แต่สิ่งแวดล้อมเราสามารถพัฒนาและ ดัดแปลงได้ โรงเรียนมีการนำต้นไม้มาประดับ ตกแต่งสร้างบรรยากาศให้ร่มรื่น สะอาด มีระเบียบ โดยเชื่อว่า สิ่งแวดล้อมเปรียบเสมือนครูที่พูดไม่ได้ คือให้นักเรียนได้พบได้เห็นสิ่งที่อยู่รอบตัว ที่เป็นระเบียบสะอาด สวยงาม บางโรงเรียนยังมีป้ายเขียนข้อความพุทธภาษิตติดตามต้นไม้กิ่งต่างหาก

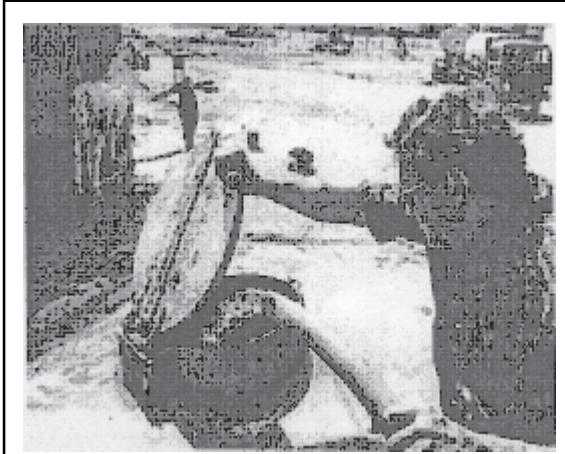
คนที่อยู่ในต่างจังหวัด จะเห็นเป็นประจำเพราะมีเนื้อที่มากมายหลายไร่ ซึ่งอุดมสมบูรณ์ด้วยอากาศ น้ำ และบริสุทธิ์เสียด้วย

สิ่งที่มีอยู่ในโลกควบคู่กับทรัพยากรมนุษย์ คือทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีให้ใช้บริโภค ที่คนส่วนใหญ่เชื่อกันว่าใช้ไม่มีวันหมด คนที่เชื่อกันเช่นนั้น เพราะเท่าที่ผ่านมามีหลายชั่วอายุคนยังมีอากาศ มีน้ำ มีแสงแดด ให้หายใจ ให้ดื่มกิน ให้แสงสว่างตลอดเวลา

แต่ตอนนี้ เริ่มมีการซื้ออากาศบริสุทธิ์ไว้หายใจกันแล้ว (ภาพจากหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันที่ 24 สิงหาคม 2545) สตรีชาวอินเดียกำลังนั่งกึ่งนอน ซื้ออากาศบริสุทธิ์บริโภค จากร้านค้าอย่างมีความสุข หุก็ฟังเพลงไปด้วย

ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นเชื้อเพลิงให้พลังงานเริ่มร่อยหรอ

ทรัพยากรธรรมชาติที่ให้พลังงาน ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ น้ำมัน เป็นทรัพยากรที่ช่วยจรรโลงเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นเจ้าของ มีการซื้อขายกันมานานแล้ว ประเทศไทยมีแหล่งก๊าซธรรมชาติหรือบ่อน้ำมัน ก็ร่ำรวย ถือว่ามีทุนสำรองมาก เช่น กลุ่มประเทศ โอเปค สหรัฐอเมริกา จีน เป็นต้น แต่บางประเทศที่เคยร่ำรวยทรัพยากรธรรมชาติในสมัยหนึ่ง (ประมาณปี ค.ศ. 1800) และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเดียว ไม่ได้คิดค้นถึงวิธีเพิ่ม หรือชะลอการใช้ให้มีทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนก็กลายเป็นประเทศยากจนได้ในเวลาต่อมา เช่น ประเทศคิวบา และอาร์เจนตินา

ในประเทศอิตาลี ชาวเมืองราวานูซา ในเกาะซิซิลี ถูกบังคับให้ซื้อน้ำจากบริษัทเอกชน เพราะการบริหารที่ขาดระบบ การแจกจ่าย ลำเลียงน้ำที่ดี

จากภาพชาวบ้านกำลังเติมน้ำ นะครับไม่ใช่ น้ำมัน จากบ่อน้ำเอกชนลงในถังเพื่อนำไปใช้อุปโภคบริโภค (มติชนรายวัน ฉบับวันที่ 28 พฤษภาคม 2545 หน้า 18)

การเกิดภาวะขาดแคลน อากาศ น้ำ ในบางประเทศทำให้มนุษย์เริ่มตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นจึงต้องมีการอนุรักษ์ คือให้คอยเตือนว่าอย่าใช้อย่างฟุ่มเฟือย รู้จักบริโภคอย่างประหยัด ให้เกิดประโยชน์ คุ่มค่า เดียวนี้มีกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลายกลุ่ม เช่น WWF (World Wild Fund for Nature) กลุ่ม Friend of the Earth กลุ่ม Green Peace เป็นต้น

วกกลับมาบ้านเมืองเรายังไม่เจอปัญหารุนแรง เรื่องความขาดแคลนน้ำ มีแต่จะป้องกันน้ำท่วมกันไปอย่างไร คงต้องระมัดระวังการตัดไม้ทำลายป่า เพราะต้นน้ำที่มีป่าเขียวชะอุ่ม จะช่วยดูดซับน้ำตามธรรมชาติได้มาก แต่การสร้างเขื่อนเพื่อเก็บกักน้ำ ก็จำเป็นต้องถางป่า นะครับ

เมืองไทย ยังไม่เจอวิกฤติ เรื่องขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ แต่ในอนาคตรุ่นลูกหลาน อาจต้องเจอแน่นอน เพราะทรัพยากรมนุษย์มีมากขึ้นทุกปี แต่ทรัพยากรธรรมชาติมีเท่าเดิม หรือน้อยลง จึงไม่มีความสมดุลย์ (ตามทฤษฎีของ Malthus พูดถึงการเพิ่มของทรัพยากรมนุษย์ ว่าเป็นการเพิ่มแบบเรขาคณิต คือเพิ่มเร็ว แต่สิ่งที่ประชากรบริโภค กลับเพิ่มแบบเลขคณิต)

พวกเราในวงการศึกษาคงต้องสอนเยาวชน ให้ใส่ใจกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่าของเราให้มีมูลค่าเพิ่ม (Value Added) สูงขึ้น ให้รู้จักรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ฉลาดใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ตั้งแต่บัดนี้